

Jaaroverzicht Code Rood 2018

Code Rood verlegt grenzen

Jarenlang hebben wij ons voornamelijk gericht op crisispreparatie in de ziekenhuizen. In 2018 kregen wij de kans om de grenzen te verleggen naar andere zorginstellingen. De principes van crisisaanpak zijn identiek, de 'inhoud' maakt het verschil.

Steeds meer organisaties in de zorg hebben een integraal crisisplan opgesteld. Ongeacht de verstoring betekent dit een eenduidige aanpak van de crisis. Deze eenduidige aanpak in structuur en proces wordt getraind en geoefend.

Personele veranderingen

In 2018 heeft Gijs van Aken, onze manager, het stokje overgedragen aan Monique Jacobs. Gijs is met vervroegd pensioen gegaan. Daarnaast heeft onze collega Femke Smit een nieuwe baan aanvaard in het UMCU. Binnen de ETS Faculty zijn 5 basic instructeurs opgeleid tot senior instructeur. Zij kunnen daardoor worden ingezet voor het voorbereiden en uitvoeren van oefeningen die wij aanbieden.

In dit jaaroverzicht een korte impressie van een aantal activiteiten in 2018.

Jan en Mark

Colofon

Dit is het jaaroverzicht 2018 van Code Rood

E-mail: info@coderood.nu

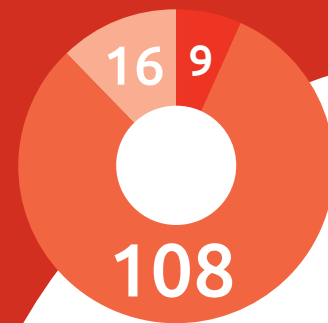
Website: www.coderood.nu

Interviews: Tjerk Ykema

Eindredactie: Petra Krijgsman

Fotografie: Erik Karst (Erik Karst fotografie)

Vormgeving: Haagsblauw, Den Haag

3 Overzicht activiteiten Code Rood

4 Code Rood verzet de bakens

2 Code Rood verwelkomt nieuwe senior ETS-instructeurs

5 Operatie Brusselse griep

Inhoud

Nieuwe kapitein is bruggenbouwer

Respectvol, onbevooroordeeld en nieuwsgierig. Zo omschrijft Monique Jacobs (39) haar stijl van leidinggeven en besturen. Naast een open blik streeft de nieuwe manager van Code Rood naar verbinding. 'Ik beschouw mezelf als bruggenbouwer, zowel binnen mijn team als in de zorgketen. De kracht van acute zorg schuilt in samenwerking.'

Monique is gepokt en gemazeld in de zorgsector. Ze is opgeleid als fysiotherapeut en bewegingswetenschapper en werkte enkele jaren in het UMCG en Isala. In 2009 maakte ze de overstap naar Zilveren Kruis, waar ze zowel beleidsmatig als bestuurlijk ervaring opdeed. 'Het was heel interessant om het speelveld van de zorg vanuit een ander perspectief te leren kennen.' De belangrijkste les leerde ze als manager van de klantenservice. 'Als je de ander en zijn belangen wilt begrijpen, moet je eerst zonder oordeel luisteren. Dat is de basis van goede communicatie.'

Bevlogen

Monique, die eind 2018 het roer overnam van Gijs van Aken, is onder de indruk van de expertise binnen Code Rood. 'Deze organisatie werkt vanuit het principe van, voor en door het veld. Daardoor heeft Code Rood in de loop der jaren een schat aan praktijkervaring opgedaan.' Naast hun ruime kennis en ervaring zijn de coördinatoren volgens Monique zeer bevlogen. 'Zij weten als geen ander hoe ze hun expertise met het veld kunnen delen.'

Verbreding

Monique hoopt dat Code Rood haar vleugels in de toekomst verder uitspreidt. 'We hebben in 2018 voor het eerst een oefening buiten de ziekenhuismuren (bij de Dimence Groep – red.) gefaciliteerd. Het zou mooi zijn als we die verbreding uitbouwen, zodat meer organisaties hun voordeel kunnen doen met de expertise van Code Rood. Aan die verkenningstocht wil ik graag een bijdrage leveren.'

Herhaling

Verder roept ze organisaties op om te blijven investeren in opleiden, trainen én oefenen. 'Goede crisispreparatie voldoet aan twee voorwaarden: blij zo dicht mogelijk bij de werkelijkheid en agendeer dit thema regelmatig. Het sleutelwoord is herhaling.'

'Het sleutelwoord is herhaling'

Monique Jacobs, manager Code Rood: 'Ik beschouw mezelf als bruggenbouwer.'

Code Rood verwelkomt nieuwe senior ETS-instructeurs

Mariëlle Wessels en Karin Westerhof, SEH-verpleegkundigen en senior ETS-instructeurs in ZiekenhuisGroep Twente (ZGT): 'De veilige leeromgeving binnen Code Rood is een grote plus.'

De ETS Faculty heeft begin 2018 een nieuwe groep senior ETS-instructeurs opgeleid. Twee van hen zijn Karin Westerhof en Mariëlle Wessels, beiden werkzaam als SEH-verpleegkundige bij ZiekenhuisGroep Twente (ZGT). 'We waren toe aan een stukje verdieping.'

Karin en Mariëlle zijn al bijna een decennium basic ETS-instructeur. Het verzoek vanuit Code Rood om de seniorstatus te behalen, leek het duo wel wat. 'We wilden graag een volgende stap in onze ontwikkeling maken.' Het tweetal volgde de driedaagse opleiding tot senior ETS-instructeur in Zwolle. Ze maakten deel uit van een gemêleerd gezelschap uit zowel de prehospitalische als hospitalische setting. De interactie met bij-

voorbeeld ambulanceverpleegkundigen vormde een grote meerwaarde. 'Ik vond het heel leerzaam om kennis te uit te wisselen. Er ontstond een soort kruisbestuiving', vertelt Karin, naast SEH-verpleegkundige ook ZIROP-coördinator.

Medisch Spectrum Twente (MST), terwijl Mariëlle een thuiswedstrijd speelde. Het was voor beiden een spannende ervaring. 'Ik kende de deelnemers niet en dat zorgde voor wat extra druk', bekent Karin.

Grote lijn

De senior ETS-opleiding bestaat uit een combinatie van theorie en praktijk. 'We leerden om zelf oefen- en subdoelen te formuleren en een draaiboek op te stellen. Vervolgens oefenden we die onderdelen meteen in de praktijk', vertelt Mariëlle.

Volgens haar is er een groot verschil tussen haar vorige rol als basic ETS-instructeur en haar huidige seniorfunctie. 'Ten eerste moet je als senior de organisatiestructuur van de desbetreffende instelling onderzoeken. Daarnaast ben je

Geruststellend

Karin en Mariëlle werden niet meteen in het diepe gegooid. 'OTO-coördinator Mark Hekkert van Code Rood en Educator binnen de ETS faculty Zwolle was op de achtergrond aanwezig om ons te coachen en waar nodig bij te sturen. Het feit dat we op hem konden terugvallen, was een geruststellende gedachte.' Uiteindelijk deden ze hun eerste oefening als senior ETS-instructeur hoofdzakelijk op eigen kracht. 'Het scenario was goed doortimmerd, de oefening liep als een trein', concludeert Karin tevreden.

'De verslaglegging mag iets minder lief'

als basic instructeur vooral uitvoerend bezig, terwijl je als senior de grote lijn moet bewaken. Dat betekent letterlijk een stap terug doen en een helikopterview nastreven.'

Kritischer

Daar was hun coach het volledig mee eens. Het enige leerpunt dat hij Karin en Mariëlle meegaf was dat zij iets kritischer mogen worden in de aansturing van de basic ETS-instructeurs. Hetzelfde geldt voor de verslaglegging. 'Die mag ook iets minder lief.'

Het tweetal is zeer te spreken over de begeleiding vanuit Code Rood. 'Er is volop gelegenheid om vragen te stellen, de Educators binnen Code Rood zijn altijd beschikbaar voor positief-kritische feedback. Die veilige leeromgeving is een grote plus', vindt Mariëlle.

Certificaat

In de afsluitende opdracht moesten de deelnemers zelfstandig een (verkort) draaiboek opstellen en het scenario samen oefenen. Net als hun medecursisten sloten Karin en Mariëlle deze proeve van bekwaamheid met goed gevolg af en op 19 januari 2018 namen zij hun certificaat in ontvangst. Na hun opleiding was het tijd voor hun echte vuurdoop: een ETS-oefening op locatie. Karin reisde daarvoor af naar het

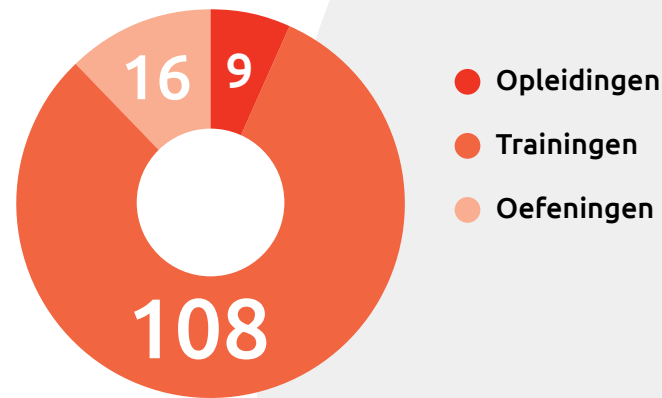
Goed nieuws

Het feit dat hun eigen ontwikkeling een 'enorme boost' heeft gekregen, is ook goed nieuws voor de patiënt. 'Dankzij deze verdiepingsslag zijn we als ZGT nog beter voorbereid op grote calamiteiten. Ook in opgeschaalde situaties zijn we in staat om slachtoffers adequaat op te vangen en te behandelen.' ◉

Overzicht activiteiten Code Rood

Code Rood biedt opleidingsactiviteiten op maat ter voorbereiding op rampen en crises.
 In 2018 zijn **133** OTO-activiteiten verricht voor **15** ziekenhuizen, **1** GGZ-instelling en **1** Netwerk Acute Zorg.
 In totaal nemen **16** ziekenhuizen deel aan het e-learningprogramma ZiROP.nl.

De 133 activiteiten zijn verdeeld in

Waardering activiteiten en instructeurs

De kwaliteit van de scholingen wordt geëvalueerd en de scores worden uitgebreid besproken door het team van Code Rood. Conclusie: de activiteiten sluiten goed aan bij de behoefte en verwachting van de deelnemers. Ook zijn de deelnemers tevreden over de kwaliteit van de instructeurs.

- De trainingen** worden gewaardeerd met een gemiddelde van 8,0
- De oefeningen** worden gewaardeerd met een gemiddelde van 7,8
- De docenten/instructeurs** worden gewaardeerd met een gemiddelde van 8,3

Organisaties waar Code Rood actief is

Voorbeelden van scholingen

- Casuïstiekbesprekingen Crisiscoördinatoren**
 Casuïstiekbespreking proces Familieopvang
- Planworkshops Crisisplan**
 Registratietrainingen SEH-trainingen
- Polikliniek-trainingen** OK-trainingen
- IC-trainingen (ICOS) Trainingen Informatiecoördinator (ICo)
- Trainingen Operationeel Team (OT Zorg en - Facilitair)
- Trainingen Crisis Beleidsteam (CBT)**
 Trainingen Operationeel Team Infectie uitbraak
- Training Operationeel Team ICT**
 Commando Plaats Incident (CoPI) – oefeningen met ziekenhuis
 Real life oefening SEH (+ Huisartsenpost)
- Real life oefening SEH + Radiologie + IC**
 Real life oefening opvang T3-slachtoffers
 Real life oefening Familieopvang
 Oefeningen Crisisorganisatie met betrekking tot Integraal Crisisplan
- Fundamental Disaster Management (FDM)**

Overige activiteiten

- Opleiding voor Senior Instructors ETS
- Beheer ZiROP en Integraal Crisisplan Isala Zwolle

CRKBO

Code Rood is geregistreerd in het Centraal Register Kort Beroeps Onderwijs (CRKBO) en voldoet aan de kwaliteitscode voor opleidingsinstellingen voor kort beroepsonderwijs. Daardoor zijn de scholingsactiviteiten van Code Rood vrijgesteld van btw.

Anneke van der Wurff, strategisch beleidsadviseur bij de Dimence Groep: 'De begeleiding vanuit Code Rood was zeer gedegen.'

Code Rood verzet de bakens

Code Rood heeft in 2018 voor het eerst een oefening buiten de ziekenhuismuren gehouden. Plaats van handeling was de Dimence Groep in Zwolle. Strategisch beleidsadviseur Anneke van der Wurff is goed te spreken over dit debuut. 'Code Rood beschikt over alle expertise om zo'n oefening in goede banen te leiden. Die begeleiding was zeer gedegen.'

Anneke voelde geen enkele drempel om als eerste met Code Rood in zee te gaan. 'Ik kende OTO-coördinator Mark Hekkert al vanuit de GHOR-wereld. Tijdens het oriënterend gesprek stelde hij de juiste vragen om onze wensen en behoeften in kaart te brengen. In combinatie met de staat van dienst van Code Rood schiep dat vertrouwen.' Daarnaast toonde Code Rood zich flexibel. 'Vanwege financiële beperkingen moesten we keuzes maken in de opzet

en omvang van de oefening. Code Rood dacht met ons mee, maar deed geen concessies aan de kwaliteitsstandaard. Die standvastigheid waardeer ik.'

Interactie

In de voorbereiding stelden de Dimence Groep en Code Rood samen de (leer)doelen van de oefening vast. 'Ons uitgangspunt was dat alle niveaus van onze crisisorganisatie bij de oefening betrokken werden. Van de BHV en calamiteitencoördinator tot het operationeel team en het crisisbeleidsteam', licht Anneke toe. Bovendien moest de interactie tussen deze disciplines aan bod komen. 'In een crisissituatie draait het altijd om de communicatie tussen verschillende niveaus. Komen berichten

'Eerst denken en dan doen'

goed door en werk je volgens de afgesproken structuur? Op die vragen wilden we graag antwoord.'

Gijzeling

Op basis van de wensen van de Dimence Groep stelde Code Rood een scenario op. Het betrof brandstichting door een patiënt in een GGZ-instelling plus de gijzeling van een medewerker. Na een melding van de BHV besloot de calamiteitencoördinator meteen op te schalen. Aan het operationeel team en het crisisbeleidsteam de taak om kortdurend te reageren en de crisis te bezweren. Om de oefening zo realistisch mogelijk te houden, waren de teams in verschillende ruimtes gehuisvest. Zij onderhielden telefonisch contact; observatoren van Code Rood beoordeelden het verloop van de oefening.

Zenuwen

Aan het begin van de oefening had een deelnemer last van startproblemen. Code Rood bood direct een time-out aan en daar werd dankbaar gebruik van gemaakt. 'Dat was didactisch de juiste keuze', oordeelt Anneke. 'Een oefening is geen examen en dus laat je deelnemers niet eindeloos doormodderen.' Na een herstart werd de crisis adequaat bestreden. 'De brand werd snel geblust en er zijn geen slachtoffers gevallen.' Dit was vooral te danken aan de goede communicatie en samenwerking tussen de teams. De BOB-(beeldvorming, oordeelvorming en besluitvorming) en ANNA-principes (alles navragen, niets aannemen) werden juist toegepast.

Verbeterpunten

Tegelijkertijd werden er ook verbeterpunten gesignaleerd. 'De teams moeten nog meer de tijd nemen om in de structuur van de crisisorganisatie te komen. Rust behouden is heel belangrijk in een opgeschaalde situatie', benadrukt Anneke. 'Eerst denken en dan doen.' Verder is het van belang om eerst te trainen en pas daarna deel te nemen aan een grote oefening. 'Aan dit punt zal bij de Dimence Groep verder worden gewerkt', verzekert Anneke.

Vervolg

Zij hoopt en verwacht dat dit soort oefeningen een vervolg krijgt. 'Het is belangrijk om te investeren in het complete OTO-traject. Dus niet alleen opleiden en trainen, maar ook regelmatig oefenen. Alleen dan houd je iedereen scherp.' Zij acht de kans groot dat de samenwerking met Code Rood wordt voortgezet. 'We zijn zeer tevreden over de begeleiding gedurende dit oefentraject. Van de intake en het geschetste scenario tot de begeleiding tijdens de oefening en het evaluatierapport. Code Rood heeft van begin tot eind goed werk geleverd.'

Operatie Brusselse griep

In 2017/2018 kampte Nederland met een ware griepedemie. Ziekenhuizen kregen te maken met een extra toeloop van patiënten, terwijl ook veel medewerkers met koorts in bed lagen. 'Dan gaat het dubbelop', weet Aeltsje Bruinsma, ZiROP-coördinator bij Noordwest Ziekenhuisgroep. Om beter te kunnen anticiperen op de volgende influenza-uitbraak, werd in november 2018 influenza het scenario voor de trainingen van het Operationeel Crisisteam (OCT) en het Crisisbeleidsteam (CBT). Code Rood hield de vinger aan de pols.

De oefenweek was gericht op alle disciplines die een rol spelen bij het managen van een griepedemie: van crisiscoördinatoren (CriCo's) en informatiecoördinatoren (ICo's) tot het OCT en CBT. Vanwege het specifieke thema was het OCT uitgebreid met deskundigen Infectiepreventie en bij het CBT sloot de arts microbioloog aan.

Realistisch scenario

Onder de noemer Brusselse Griep hadden Noordwest Ziekenhuisgroep en Code Rood een realistisch scenario uitgeschreven: het aantal patiënten met influenza, de bedbezetting én het ziekteverzuim neemt geleidelijk toe. Ondertussen groeit het tekort aan antivirale middelen. 'Griep zie je aankomen, het breidt zich als een olievlek uit. Het heeft

een andere dynamiek dan een flitsramp en vergt een andere aanpak', schetst OTO-coördinator Judith Ligthart.

Aandachtspunten

Doel van de oefening was om alle betrokkenen bekend te maken met de verschillende procedures en afspraken. Aan de hand van het crisisbeleidsplan kwamen de volgende aspecten aan de orde: het moment en de procedure rond opschalen, de invulling van de crisisorganisatie, de impact van het scenario op de zorgcontinuïteit en op de aanpak en samenstelling van het OCT. Andere aandachtspunten waren de informatiebehoefte van het OCT, het hanteren van de BOB- en CSCATTT-structuur en de regionale afstemming en aanpak bij escalatie van de crisis.

Vaste structuur

Het scenario, dat op verschillende niveaus werd geoefend, kende een vaste structuur. Na de gezamenlijke start werd de groep gesplitst om zich voor te bereiden op het OCT-overleg. 'De CriCO, ICo en deskundige Infectiepreventie bepaalden de OCT-crisisagenda, terwijl de andere teamleden de impact op hun eigen afdeling inventariseerden', verduidelijkt Judith. Binnen het CBT gebeurde de agendering door de voorzitter, ondersteuner en arts microbioloog. Nadat de vergadering van het crisisteam aan de hand van scenariokaarten was doorlopen, volgde waar mogelijk een tweede ronde en aansluitend een evaluatie.

Goede zet

Het laten aanhaken van de afdeling Infectiepreventie bleek een goede zet. 'Op die manier beschikken OCT en CBT meteen over de noodzakelijke inhoudelijke expertise. Daarnaast was het voor de

deskundigen Infectiepreventie goed om op deze manier ervaring op te doen', benadrukt Aeltsje. Ook de keuze voor de BOB- en CSCATTT-methodiek bleek de juiste. 'Binnen Noordwest Ziekenhuisgroep maken we al jaren gebruik van deze structuur, voor de deelnemers is dat heel herkenbaar.'

Verbeterpunten

De oefening bracht ook verbeterpunten aan het licht. Zo vereist het managen van crises over twee locaties voortdurend aandacht. 'De wijze van onderlinge afstemming en ondersteuning blijft een belangrijk agendapunt. Hetzelfde geldt voor aanscherping van de protocollen en richtlijnen', vertelt de ZiROP-coördinator.

Maatwerk

Het succes van deze oefening is volgens haar mede te danken aan de inzet van Code Rood. 'De combinatie van ervaring, betrokkenheid en maatwerk heeft veel meerwaarde', oordeelt Judith.

'Je weet wat je krijgt'

'Code Rood kent onze organisatie, de medewerkers en de structuur. Dat leidt tot een constant kwaliteitsniveau, je weet wat je krijgt.' Een tweede succesfactor is het enthousiasme van de sleutelfunctionarissen van Noordwest. 'Ze voelen het als hun verantwoordelijkheid om crisispreparatie naar een hoger niveau te tillen. Daarnaast staan ze open om te leren en durven zich kwetsbaar op te stellen', vertelt Aeltsje. 'Zo'n klimaat moet je koesteren.' ◉

De CSCATTT-systematiek gebruikt Code Rood als "kapstok" en is gebaseerd op algemeen toepasbare en internationaal geaccepteerde prioritering van activiteiten bij groot-schalige incidenten en rampen en is zeker ook bruikbaar binnen de ziekenhuizen. Dit betekent dat er over de onderstaande onderwerpen afspraken moeten worden gemaakt.

CSCATTT

Monitor/dashboard/checklist
Uitgewerkt in 7 thema's die continu worden beoordeeld.

- C:** command en control: wie heeft de leiding over welk proces
- S:** safety: gaat over veiligheid van medewerkers, afdeling en slachtoffers
- C:** communication: hoe is de communicatie geregeld, wie praat met wie waarover, middelen
- A:** assessment: wat is er aan de hand, hoe schatten we de situatie in, wat bedreigt ons
- T:** triage: wie voert waar welke triage uit
- T:** treatment: wie voert waar welke behandeling uit
- T:** transport: welk slachtoffer gaat wanneer waar naar toe

Werkwijze conform BOB

- Beoordeling levert een beeld op van de situatie (beeldvorming)
 - wat is er aan de hand
 - wat bedreigt ons
- Wat betekent dit voor ons/met welke thema's of aandachtspunten moeten wij aan de slag (oordeel)
- Wat gaan we er aan doen/welke maatregelen nemen we/wie voert wat uit (besluiten/opdrachten)